

N:o 1.

Af Herr A. Rundbäck: angående landtförsvarets ordnande.

Ehuru jag i hufvudsaken gillar Kongl. Maj:ts framlagda förslag till ordnande af vårt lands försvar och anser desamma utgöra en lämplig utgångspunkt eller grundval för sammanjemkning af de stridiga åsikter, som inom representationen hittills gjort sig gällande och hindrat den viktiga försvarsfrågans afgörande, finner jag mig likväl af min öfvertygelse manad att med afseende på några punkter i dessa förslag, hvilka äro de enda, som hittills vid denna riksdag i ämnet afgifvits, framställa några anmärkningar och i form af motion å desamma fästa det Särskilda Utskottets och Riksdagens benägna uppmärksamhet, helst jag dermed tror mig i någon mån befördra frågans lyckliga lösning.

Till en början hyser jag den bestämda öfvertygelse, att det motstånd, som hittills visat sig och sannolikt äfven vid denna riksdag skall framträda mot regeringens förslag till lösning af försvarsfrågan, till hufvudsaklig del har sin grund i den utsträckning af beväringens öfningar under fredstid, som blifvit föreslagen. Också kan man icke förtänka folket, att det i det längsta drager sig för att åtaga sig 90 dagars öfningar under 7 år i stället för de nuvarande i 30 dagar under två år. Som jag emedlertid icke ur militärisk synpunkt kan ifrågasätta behovet och nödvändigheten af en sådan utsträckning af beväringens öfningstid, vågar jag väl icke bestämdt påyrka någon inskränkning deri; men tillåter mig dock att till Utskottets och Riksdagens behjertande hemställa, om icke möjligen beväringsexercisen kunde inskränkas till blott 60 dagar och en ersättning för denna inskränkning i stället beredas genom ynglingarnes militäröfningar inom kommunerna vissa dagar årligen mellan konfirmations- och beväringensåldern. Och dristar jag desto heldre göra denna hemställan, som detta förslag till beväringens

Bih. till Urtima Riksd. Prot. 1871. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 1 Häft.

öfvande fullkomligt öfverensstämmar med krigsministerns den 31 December 1868 till Kongl. Maj:t afgifna underdåniga memorial.

Vidare har jag en anmärkning att göra mot Kongl. Maj:ts förslag till aflöning af den indelta stamtruppen i de orter, der rotarne nu äro skyldiga att lemna soldaten torp. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skall soldaten derstädes hädanefter lagligen aflönas medelst bostad och en kålgårdstäppa af närmare 3 kapplands vidd samt 80 R:dr kontant, hvaremot han icke får behålla torpet eller jorden utan till följd af enskild öfverenskommelse mellan honom och roten. Härmed är således torpsystemet, i fråga om soldatens aflöning, de jure upphäfdt. Detta förefaller mig emedlertid högst betänkligt med afseende både på soldatens ställning och indelningsverkets bestånd. Soldaten degraderas derigenom från jordbrukande torpare till en slags statorpare. I stället att vara sin egen man på egen torfva, blir han nödsakad att söka sin och sin familjs utkomst helt och hållet såsom en lös arbetare på bygden. I stället att på sitt eget lilla boställe genom arbete och omtanka kunna skaffa sig det hufvudsakliga för sin näring, blir han tvungen att köpa nästan allt hvad han behöfver — från mjölkttären och vedpinnarne till allt det andra, som för hans och familjens underhåll tarvas. Och hvad detta betyder för den som bor på landet, torde den bäst kunna bedöma, som der saknar förmånen af ett eget litet jordbruk. Följden af denna förändring i soldatens ställning måste göra honom betryckt och missbelåten. Genom att nedflyttas till gränsen af proletariatets klass skall han möjligen komma att dela dess missnöje med sin ställning. Men om detta i allmänhet icke är välbetänkt, så är det desto mindre klokt att degradera den soldat, som nu är jordtorpare, till en slags statorpare, med det samma man på honom såsom stamsoldat och på hans tjenstgöring ställer och måste ställa större anspråk än förut. Att höja honom såsom soldat och medborgare, dertill är icke rätta medlet att försämra hans vilkor. Men hans vilkor blifva ovilkorligen försämrade, om han skall aflönas på nu föreslagna sätt. Ty om rotarne skola vinna något genom den föreslagna förändringen att i stället för torp aflöna soldaten kontant, så göres ju denna vinst på soldatens bekostnad eller genom motsvarande försämring i hans vilkor.

Det ifrågavarande förslaget är också betänkligt för sjelfva indelningsverkets bestånd. Att detta indelningsverk bestått i snart 200 år och att soldaten under denna långa tid bibehållit sig frisk och oförderfvad i moraliskt hänseende, det måste, enligt min åsigt, hufvudsakligast tillskrifvas den kloka åtgärden af dess stiftare, att soldaten i allmänhet lönats med jord och icke med penningar. Härigenom hafva

soldaterna blifvit lika idoga odlare som kraftfulla försvarare af den svenska jorden, och oberäknadt några mindre obehag hafva rotarne icke haft någon svår känning af soldatens natura-underhåll på torpet. Skall soldaten åter aflönas kontant, så skola rotarne säkerligen känna tungan af indelningsverket mera tryckande än nu, om den äfven i sjelfva verket blir lättare, och då skall ofelbart samma bittra missnöje med det sålunda förändrade indelningsverket göra sig gällande i öfriga delar af landet, som nu höres från de provinser, der soldaterna aflönas kontant och icke ega torp. Långt ifrån således att konservera indelningsverket genom den nu föreslagna kompromissen, skall denna tvärtom, enligt min öfvertygelse, inom kort tid leda till dess försvinnande, en utgång, hvartill jag såsom varm vän af indelningsverket, hufvudsakligen på grund af soldatens nuvarande aflöningsätt medelst torp, icke vill bidraga.

På grund häraf tillåter jag mig således vördsamt hemställa, att i förslaget till förordning angående förändrade bestämmelser i fråga om rote- och rusthållsinrättningen till andra paragrafen må göras följande tillägg under ett nytt moment, nemligen:

Mom. 3. Rotehållare, som har sig ålagdt att förse soldaten med torp, skall vara skyldig att fortfarande lemna honom samma förmån, dock icke till högre årligt värde än 80 R:dr, oberäknadt bostaden, med afseende å hvilken bestämmelserna i mom. 1 lända till efterrättelse.

Stockholm den 16 September 1871.

A. Rundbäck.

Häri instämmer
J. N:son Englander.
